

Juhis radoonidetektorite paigaldamiseks eluruumidesse

Aitäh, et osalete elamute siseõhu radooniuringus 2022! Hoiate käes detektorite paigaldamise juhist. Lisaks juhisele leiate osalejale saadetud ümbrikust kaks radooni mõõtmise passiivdetektorit, ankeedi ja tagastamiseks mõeldud ümbriku.

Detektor kujutab endast plasttopsi paigutatud spetsiaalset kiletükikest, millele õhus leiduva radooni radioaktiivsel lagunemisel tekkivad osakesed jätavad oma jäljed. Detektor ise mingeid radioaktiivseid või keemiliselt aktiivseid aineid ei sisalda ja on inimestele ohutu.

1. **Palun täitke detektoritega kaasas olev ankeet.** Info aitab leida seoseid radoonikontsentratsiooni ja hoonete ehituslike parameetrite vahel.
2. Detektorid on pakitud õhukindlatesse alumiiniumpakenditesse. Lõigake need servadest lahti ning võtke detektorid välja. **Palun jätke pakend alles!** Detektori tagasisaatmiseks mõõteperioodi lõpus pange detektor samasse pakendisse tagasi. **Detektorit ennast ärge avage!** Õhk pääseb detektorisse korgi vahelt.
3. Märkige detektori ID (asub pakendi peal ja detektori alumisele küljel) ja selle pakendist väljavõtmise kuupäev ankeedile.
4. **Detektori paigaldamiseks valige ruum, kus inimesed pikka aega viibivad** (detektoreid ei paigaldata koridori, WC-sse jmt). Kortermajas pange detektorid elutuppa ja magamistuppa. Eramajas pange üks detektor esimese korruse elutuppa ja teine magamistuppa. Kui esimesel korrusel kahte pidevalt kasutatavat eluruumi pole, siis võib ühe detektori panna teise korruse magamistuppa. Kui Teil on keldris igapäevaselt kasutatav eluruum, siis soovitame ühe detektori panna keldrikorruse eluruumi. Kahtluse korral valige ruumid, milles viibitakse kõige enam. **Märkige ankeedile, milline detektor millisesse ruumi paigutati ning mitmendal korrusel ruum asub.** Kasutage detektori ID-na detektori alumisel küljel olevat tähistust.

Mida detektori paigutamisel silmas pidada:

- Detektorite asukoht peaks olema selline, kus detektorit ei liigutata ega kaeta esemetega ja mis ei asu otse akna või ukse juures. Samuti ei paigaldata detektorit ventilatsiooniava, radiaatori või muu soojusallika lähedusse (nendest asetada vähemalt 1,5 m kaugusele). Seinast on soovitav detektor asetada vähemalt 25 cm kaugusele.
  - Sobiv koht on näiteks kapipealne, kõrgusel 1–2 m, kuhu midagi muud tavaliselt ei asetata.
  - Aeg-ajalt kontrollige, et detektor oleks oma esialgsel asukohal ja poleks kaetud mõne esemega.
  - **Detektori kasutamisel elage tavapäraselt elu.** Ärge tuulutage tube rohkem ega vähem kui tavaliselt, samuti kasutage sundventilatsiooni selle olemasolul tavapäraselt.
5. Mõõtmisperioodi (vähemalt 2 kuud) lõppemisel märkige ankeedile detektorite eemaldamise kuupäev. **Kuupäevade ülesmärkimine on oluline**, sest mõõteperioodi pikkuse kaudu arvutatakse mõõtetulemus.
  6. Pange detektorid samadesse alumiiniumpakenditesse, millega need Teile saabusid ning sulgege hoolikalt. Seejärel pange pakendatud detektorid koos täidetud ankeediga tagastamiseks mõeldud ümbrikusse.

7. Saatke detektorid koos täidetud ankeediga Keskkonnaameti kliima- ja kiirgusosakonda (aadress: **Kopli 76, 10416 Tallinn**) viies ümbriku lähimasse Omniva pakiautomaati. Tagastamise ümbrikut kasutades saadetise eest maksma ei pea: skaneerige paki saatmiseks pakiautomaadis tagastamise ümbrikul olev triipkood.
8. **Detektorid palume tagastada hiljemalt 13.05.2022. Palume mitte eemaldada detektoreid mõõtmiskohalt liiga vara**, kuna detektorid jäävad radooni poolt mõjutatuks kuni nende analüüsimiseni.
9. Mõõtmistulemused saadetakse Teile e-posti teel juunis 2022.

Uuringu käigus saadud tulemusi kasutatakse ainult riikliku statistika eesmärgil. Kõik tulemused on konfidentsiaalsed – need avalikustatakse üldistatult ning saadud andmeid ei seostata isikuandmetega.

Lisainfo ja küsimused

Uuringu korraldaja – Siiri Salupere, siiri.salupere@ut.ee

Tartu Ülikool (TÜ), kiirguskaitse teadur

Mõõtmiste teostaja – Alar Polt, tel: 6644912; 53035703; alar.polt@keskkonnaamet.ee

Keskkonnaamet (KeA), kliima- ja kiirgusosakonna kiirgusseire büroo peaspetsialist

Meelespea

Teile saadetud pakist leiate:

- kaks alumiiniumpakendisse pakendatud detektorit,
- käesoleva juhise,
- ankeedi,
- tagastamiseks mõeldud ümbriku.

Mõõteperioodi lõpus (kahe kuu pärast) pange tagastamiseks mõeldud ümbrikusse:

- alumiiniumpakenditese tagasipakendatud detektorid,
- täidetud ankeet.

Enne detektorite tagastamist veenduge, et akneedile on korrektselt märgitud:

- detektorite ID-d,
- ruum, kus detektor asus, ning ruumi korrus,
- mõõteperioodi alguse ja lõpu kuupäevad.

Viige ümbrik lähimasse Omniva pakiautomaati ja saatke see Keskkonnaameti kliima- ja kiirgusosakonda (aadress: **Kopli 76, 10416 Tallinn**).

DETEKTORID PALUME TAGASTADA hiljemalt 13.05.2022